

AZ EGYSZEMÉLYES TÁRSASÁG TULAJDONOSÁNAK KONSZERNJOGI FELELŐSSÉGE - A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐ FELELŐSSÉGE A CSTV. ALAPJÁN

Amennyiben az egyedüli tag a vezető tisztségviselő hatáskörébe tartozó kérdéseket illetően írásban utasítja a vezető tisztségviselőt, akkor ugyanezért a magatartásért a tulajdonos konszernjogi felelősségének hiányában a vezető tisztségviselő felelőssége sem állapítható meg a Csődtörvény alapján /Gt. 21. §-a , 22. § (4) és (5) bekezdéséből 30. §-ában, Cstv. 63. § (2) bekezdése, 33/A § (1) bekezdése/.

Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás szerint az alperes korábban a Sz.P. Kórház Közhasznú Társaság révén működtette a D.-i Sz.P. Kórházat.

A 2008. évre vonatkozó, az önkormányzat által elfogadott éves beszámoló szerint a Kht. alaptevékenységből származó vesztesége 492.214.000,-Ft, vállalkozási tevékenységből származó nyeresége 48.271.000,-Ft, saját tőkéje -420.965.000,-Ft, jegyzett tőkéje 3.000.000,-Ft, kötelezettségvállalása 2.596.310.000,-Ft volt. Az alperesi önkormányzat a 392/2008. (VII.3.) KH. számú határozatával úgy döntött, hogy a Kht. a Gt. 365. § (3) bekezdése alapján társasági szerződése módosításával nonprofit egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságként működjön tovább. E határozat, valamint a 742/2008. (XII.19.) KH számú határozat alapján került megalapításra a Sz.P. Kórház Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, amelyet 2009. január 22-én jegyezték be a cégnyilvántartásba. Mind a Kht., mint a Kft. működésének forrását döntő részben az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) nyújtotta finanszírozás képezte.

Az önkormányzat és a Kft. között 2009. január 22-én kötött finanszírozási elszámolási megállapodás rögzítette, hogy a Nonprofit Kft. a Kht általános jogutódjaként működik tovább. A felek megállapodtak abban, hogy a Kht. jogutódlással történő megszüntetését követően az általa teljesített és elszámolt, de még ki nem fizetett díjazást az OEP a Nonprofit Kft. részére utalványozza. Amennyiben pedig a finanszírozó által végzett ellenőrzés során visszafizetési kötelezettség kerül megállapításra, az a Kft-t terheli.

A Nonprofit Kft. 2009. évi mérlege szerint a saját tőke -1.298.252.000,-Ft, a jegyzett tőke 3.000.000,-Ft, az eszközállomány 2.364.655.000,-Ft, az összes kötelezettség 3.361.765.000,-Ft.

Az alperes a Kft. eladósodásának megállítása érdekében 2010. január 21-én válságkezelési tervet fogadott el, 2010. január 1-től pedig válságmenedzsert nevezett ki a társaság élére dr. P.T. személyében.

A társaság könyvvizsgálójának 2010. március 3-án kelt tájékoztatása szerint a 2008. évi beszámoló adataira is figyelemmel 423.000.000,-Ft tőkepótlás tőketartalékba helyezésével válik a Kft. tőkeszerkezete a jogszabályoknak megfelelővé.

Az alperes a 300/2010. (V.19.) KH számú határozatával utasította a polgármestert, hogy kezdeményezzen tárgyalásokat az önkormányzat további cégeinek ügyvezető igazgatóival,

hogy a többségi tulajdonú önkormányzati társaságok egymásnak történő körbetartozása megszüntethető legyen és melyik önkormányzati társaságnak kell először segítséget nyújtani. A 370/2014. (VI.24.) KH számú közgyűlési határozattal a közgyűlés kinyilvánította azt a szándékát, hogy az önkormányzat és gazdasági társaságai között fennálló tartozásokat lehetőség szerint körkompenzációs formában rendezzék. A határozat 3. pontja szerint a körkompenzáció első ütemeként a Nonprofit Kft. részére a tőkepótlás első részleteként az önkormányzat 250.000.000,-Ft-ot számít be azzal, hogy ezt az összeget a kórház köteles a D.Kft-vel szemben fennálló 309.000.000,-Ft összegű adósága csökkentésére fordítani. A határozat további rendelkezéseket tartalmazott azzal kapcsolatban, hogy a D. Kft. az így kapott összeget mire fordítsa. A körkompenzációval kapcsolatos megállapodást a Sz.P. Kórház Nonprofit Kft., a D. Kft., a D.V. Zrt. és az önkormányzat 2010. július 13-án írta alá.

Ezt követően az alperes a 475/2010. (VIII.19.) KH számú határozatával úgy határozott, hogy a Nonprofit Kft. számára szükséges további 173.000.000,-Ft tőkepótlást részben körkompenzációs szerződés keretében biztosítja. E határozatra tekintettel 2010. augusztus 25-én újabb kompenzációs megállapodás jött létre a Nonprofit Kft., a D.Kft., az E. H.Kft., az E. V.Kft., az E. Kft. és az önkormányzat között. A megállapodás 5. és 6. pontjából következően az önkormányzatot összesen 423.000.000,-Ft erejéig terhelte saját tőkepótlási kötelezettség a Kft. irányába, ebből 250.000.000,-Ft beszámítással korábban már teljesítésre került, a fennmaradó 173.000.000,-Ft követelésből pedig az 5. pontban rögzített multilaterális megállapodásnak megfelelően 156.940.434,-Ft-ot az önkormányzat beszámítás útján teljesít.

Az önkormányzat a 370/2011. (VI.23.) KH számú határozatával rögzítette, hogy az önkormányzatnak a Nonprofit Kft-vel szembeni tartozása 147.316.000,-Ft, amit a közgyűlés kompenzációval kíván rendezni. Erre figyelemmel 2011. június 28-án újabb kompenzációs megállapodás született az önkormányzat és a Nonprofit Kft. között, amely szerint az önkormányzat 147.316.000,-Ft-os követelése, valamint a kórháznak az önkormányzattal szemben fennálló 258.355.365,-Ft összegű vissza nem térítendő támogatás címén fennálló követelése 147.316.000,-Ft erejéig kölcsönös beszámítással megszüntetésre kerül. 2011. június 28-án az önkormányzat és a Nonprofit Kft. újabb megállapodást kötött, mely szerint a 268.855.365,-Ft-os vissza nem térítendő támogatás összegéből 10.500.000,-Ft 2011. február 21-én a Kft. részére átutalásra került, a 370/2011. (VI.3.) KH számú határozat figyelembevételével az önkormányzat pedig 147.316.000,-Ft forrást biztosít a Kft. részére, amelyet az a 2011. június 28-i kompenzációs megállapodás szerint köteles elszámolni. Az önkormányzat a 421/2011. (VII.7.) KH határozatával 80.003.554,-Ft, a Kft. részére juttatandó támogatás elszámolásáról döntött, ezzel a társaságnak a DVCSH Kft-vel szembeni tartozása megszűnt.

Az alperes a 270/2011. (V.19.) KH számú közgyűlési határozatával döntött a Sz.P. Kórház Rendelőintézet D.-i Költségvetési Szerv létrehozásáról azzal, hogy a költségvetési szerv a Nonprofit Kft. feladatellátási jogutódja. Erre tekintettel 2011. június 2-án az alperes és a Nonprofit Kft. megállapodtak a 2005. november 25-én kötött vagyonkezelési szerződés megszüntetéséről.

Időközben a 2011. május 25-én érkezett hitelezői kérelem alapján a Nonprofit Kft. felszámolás alá került, a felszámolás kezdő időpontja 2011. október 13. A felszámolási eljárás a Székesfehérvári Törvényszék 2017. április 13. napján jogerőre emelkedett végzésével fejeződött be.

A költségvetési szerv létrehozása után a Sz.P. Kórház Rendelőintézet kötött finanszírozási-elszámolási megállapodást az önkormányzattal 2011. június 2-án. 2011. június 2-án az önkormányzat által létrehozott Sz.P. Kórház Rendelőintézet D. Költségvetési Szerv átvállalta a Nonprofit Kft. és az OEP között 2011. március 22-én létrejött finanszírozási előlegszerződés alapján fennálló tartozást.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint összességében a Nonprofit Kft. működése teljes időtartamára megkapta az OEP finanszírozást.

A jelen per I. r. felperese és további nyolc felperes az 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 63. § (2) bekezdésére alapítottan, a jelen per I. r. felperese másodlagosan a Cstv. 33/A §-ára alapítottan terjesztettek elő keresetet az alperes ellen. A Székesfehérvári Törvényszék 18.G.40.080/2012/82. számú ítéletét a Fővárosi Ítéltábla a 11.Gf.40.028/2015/15. számú ítéletével megváltoztatta és a keresetet elutasította. A jelen per I. r. felperesének felülvizsgálati kérelme alapján eljárta Kúria a Gfv.VII.30.147/2016/12. számú részítéletével a jogerős ítéletet az I-V. r. és VII., IX. r. felperesekre vonatkozó részében hatályában fenntartotta (a VI. r. felperes felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő), a jelen per I. r. felperesének (a VIII. r. felperesnek) a Cstv. 63. § (2) bekezdésére alapított keresetét elbíráló jogerős ítéleti rendelkezést hatályában fenntartotta, a Cstv. 33/A § (1) bekezdésére alapított keresetét elbíráló rendelkezést pedig hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróságot további eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az I. r. felperes a Cstv. 33/A § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelme körében arra hivatkozott, hogy a 2008-2010. évi saját tőkeadatok, valamint a korábban már csatolt dr. Marton István féle szakértői vélemény alapján a Nonprofit Kft. megalakulásától kezdve fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben volt és ezzel a helyzettel nyilvánvalóan tisztában kellett, hogy legyen az egyszemélyes tulajdonos önkormányzat is, hiszen a 359/2009. (VI.25.) KH számú határozatával a Kht. 2008. évi mérlegét elfogadta. A Kft. megalapítására éppen a Kht. veszteséges működése miatt került sor. Az alperes rendelkezett lényegében arról, hogy az egyes juttatásokat a Nonprofit Kft.-nek mire kell fordítania, így a 2006. évi IV. törvény (Gt.) 21. § (1) bekezdése, 22. § (5) bekezdése és 141. § (2) bekezdése alapján az egyszemélyi tulajdonos önkormányzat egyúttal árnyékdirektornak is tekintendő.

Az árnyékdirektor alperes három magatartása értékelendő a Cstv. 33/A § (1) bekezdése körében:

- a körkompenzációk megvalósítása [a 300/2010. (V.19.) KH és a 370/2010. (VI.24.) KH határozat, az azokhoz kapcsolódó 2010. július 13-i megállapodás, a 475/2010. (VIII.19.) KH, valamint a 370/2011. (VI.23.) KH és 421/2011. (VII.7.) KH határozat és az azokhoz kapcsolódó kompenzációs megállapodások], melynek eredményeként az önkormányzat összesen 634.259.988,-Ft-ot vont el a Kft.-től azzal, hogy az általa tulajdonolt gazdasági társaságok követeléseinek kielégítésével a saját hitelezői érdekeit a többi hitelező érdeke elé helyezte,

- az OEP finanszírozás átengedése a 270/2011. (VI.2.) KH számú határozattal a Költségvetési Szerv javára, ami 969.108.000,-Ft vagyonsökkenést,

- a vagyonkezelői szerződés megszüntetése a 271/2011. (VI.2.) KH határozattal, ami 304.103.000,-Ft vagyonsökkenést eredményezett.

Ez utóbbi vonatkozásában az I. r. felperes arra hivatkozott, hogy a vagyonkezelői szerződés megszüntetésével az önkormányzathoz nagyobb értékű vagyon került vissza, mint amire egyébként az önkormányzat jogosult lett volna.

A H.I.Gyógyszertár Kft. „fa.” II.r.felperes és az A. Vagyonkezelő Zrt. III.r.felperes ugyancsak kereseti kérelmet terjesztett elő az I.r.felperessel azonos tartalommal, az alperes Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti felelősségének megállapítása iránt. A II., III.r.felperesek által indított pereket az elsőfokú bíróság a jelen eljáráshoz egyesítette.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a Cstv. 33/A § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelem esetén csak az ügyvezetői hatáskörben gyakorolt magatartások jöhetnek szóba, ennek kapcsán pedig nem hagyható figyelmen kívül a Gt. 141. § (2) bekezdés x) pontja, a 8. sorszám alatt csatolt, a Nonprofit Kft. alapító okiratának 2.2.4. pontja, valamint 2.1.1.n. és 2.1.1.r. pontja. Ezt meghaladóan hivatkozott arra, hogy a felperes valamennyi, a Cstv. 33/A § (1) bekezdése körében értékelni kívánt magatartást a pert tárgyává tette a Cstv. 63. § (2) bekezdésére alapított kereseti kérelmében. A Kúria a Gfv.VII.30.147/2016/12. számú részítéletének 73. pontjából következően azonban a vagyonyjuttatás, a körkompenzáció kérdését a másodfokú bíróság vizsgálta, azok alapján a tartósan hátrányos üzletpolitika nem állapítható meg, a körkompenzációk az adós tartozását csökkentették, előnyös hatással voltak az adós tőkehelyzetére. A 74. pont szerint az nem vitás, hogy az utolsó két hónapban elvégzett szolgáltatás után az OEP finanszírozást nem a Nonprofit Kft. kapta meg, az alperes azonban helytállóan utalt arra, hogy az 1997. évi LXXXIII. törvény 34. § (2) bekezdése értelmében a szolgáltató csak annyi havi finanszírozásra lehet jogosult, ahány hónapig a hatályos szerződés alapján szolgáltatást nyújtott. Miután pedig az adós alapításakor, átalakulásakor a korábbi szolgáltató által teljesített szolgáltatás után járó két havi összeget már az adós részére utalták át, az adós az utolsó két havi szolgáltatási díjat nem kaphatta meg. A Kúria részítéletének 72. pontja tartalmazza, hogy a vagyonkezelői szerződéssel az adós nem azért kapta meg az ingatlanokat és ingóságokat, hogy azokat a saját vagyonából felújítsa és aztán az alperes részére visszaadja, hanem azért, hogy azokat használja a társaság alapításával elérni kívánt cél érdekében. Hangsúlyozta, hogy e kérdések vonatkozásában a részítélet ítélt dolgot teremt. Vitatta a dr. Marton István féle szakértői véleményt. Álláspontja szerint a mérlegadatok alapján önmagában a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem állapítható meg. A körkompenzáció a kötelezettségeket csökkentette. Az OEP támogatásról jogszabály döntött és nem az ügyvezető, míg a vagyonkezelési szerződéssel kapcsolatos önkormányzati magatartást az 1991. évi XX. törvény (Ötv.) indokolta. Hangsúlyozta, hogy az alperes nem tekinthető árnyékügyvezetőnek. Valamennyi, a kereset tárgyává tett eljárás során tagi jogokat gyakorolt, felróhatósága nem bizonyított. Sem a vagyonsökkenés ténye, sem az alperesi magatartás és a vagyonsökkenés közötti okozati összefüggés nem nyert igazolást. Vitatta a perben beszerzett igazságügyi könyvszakértői véleményt.

A Székesfehérvári Törvényszék az 57. sorszám alatti ítéletével a felperesek keresetét elutasította. A II., III.r.felperesek kereseti kérelmével kapcsolatban megállapította, hogy azok elkésztetten kerültek előterjesztésre, mert a II. és III.r.felperesek a felszámolási eljárás jogerős befejezését követően nyújtották be keresetlevelüket a bírósághoz.

Az I.r.felperes kereseti kérelmével kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perben beszerzett igazságügyi könyvszakértői vélemény alapján a társaság jogelődje 2008. december 31-től, az adós Nonprofit Kft. 2009. december 31-től a felszámolás kezdő időpontjáig fizetéseképtelenséggel fenyegetett helyzetben volt. Utalt arra, hogy az alperes ezzel ellentétes előadása nem nyert igazolást. A szakértői vélemény alapján tényként állapítható meg az is, hogy az adós társaság már az átalakulással való létrejötté, 2009. január 22. napján is fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt.

Az elsőfokú bíróság nem látta megállapíthatónak a felperes által hivatkozott, az OEP finanszírozással összefüggésben a 969.108.000,-Ft-os, a vagyonkezelői szerződés megszüntetésével kapcsolatban a 304.103.000,-Ft-os vagyonsökkenést. Utalt arra, hogy a Kúria részítéletének 17., 44. és 74. pontja, valamint az 1997. évi LXXXIII. törvény 34. § (2) bekezdése alapján az OEP finanszírozással kapcsolatos vagyonsökkenés nem állapítható meg egyrészt azért, mert a Kft. az általa végzett szolgáltatási időtartamra járó finanszírozást megkapta, másrészt azért, mert a Kúria döntésének indokolásában leírtak ítélet dolognak minősülnek. A törvényszék kifejtette, hogy sem a vagyonkezelési szerződés, sem az annak megszüntetésére vonatkozó megállapodás nem tartalmazta, hogy az egyébként önkormányzati tulajdonban lévő eszközök kezelése, fenntartása során esetleg keletkező vagyonnövekmény a vagyonkezelőt illetné meg. Rámutatott, hogy a perben beszerzett szakértői vélemény magát a vagyonnövekményt sem tudta kimutatni, figyelemmel arra, hogy könyvvizsgálati eszközökkel nem volt alátámasztható sem az átadott vagyon, sem a 2011. november 13-i beszámoló szerinti visszaadott vagyon értéke.

Az elsőfokú bíróság a Gt. 19-22. §-ai, különös tekintettel a 22. § (4) és (5) bekezdésében írtakra arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes árnyékügyvezetőként járt el. Kifejtette, hogy a Cstv. 33/A §-a nem tesz különbséget aszerint, hogy a gazdasági társaság milyen jellegű döntéseinek meghozatalára kell ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolnia az árnyékügyvezetőnek. Ebből következően az árnyékdirektor bármilyen, akár stratégiai (tulajdonosi), akár operatív jellegű döntést hoz, vagy arra befolyást gyakorol, az megalapozza a Cstv. 33/A § szerinti felelősségét. Ebből következően a Cstv. 33/A §-a szerinti felelősség megállapításához a tulajdonosi döntések is alapul szolgálhatnak. Ha a társaság alapítója, mint árnyékügyvezető olyan tulajdonosi döntéseket hoz, amelyekkel a társaság vagyonát csökkenti, vagy a társaság hitelezői igényeinek teljes kielégítését megghiúsítja, az ezen eredményekért való felelőssége megállapítható. Ugyanakkor a körkompenzációra vonatkozó döntésekkel az alperesnek e felelőssége nem állapítható meg. A körkompenzációval az önkormányzat úgy juttatott vagyont a Nonprofit Kft. részére, hogy azokat részben a saját követelésébe számította be, részben pedig az alperes tulajdonában lévő társaságokkal szembeni követelések elszámolását rendelte el, ez pedig nem minősül olyan magatartásnak, amellyel az alperes a hitelezői követelések kielégítését megghiúsította volna. Önmagában az a tény, hogy az alperes egyedüli tulajdonosként nem olyan módon nyújtott támogatást a Nonprofit Kft.-nek, amelyből elvileg a többi hitelező tartozása is kiegyenlíthető lett volna, nem minősül a hitelezői érdekeket sértő magatartásnak. Az alperes, mint az adós fenntartója közvetlen anyagi támogatás nyújtására nem is volt köteles annak érdekében, hogy az adós társaság a hitelezői igényeit kiegyenlíthesse.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását, másodlagosan az eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt hatályon kívül helyezését, harmadlagosan a bizonyítás nagy terjedelmű kiegészítése miatt ugyancsak hatályon kívül helyezését kérte. Arra hivatkozott, hogy a perben kirendelt szakértő a mérlegadatokat alapján megállapította, hogy a kórház 2008. december 31-től, jogutódja pedig 2009. december 31-től fizetésképtelenséggel fenyegetett helyzetben volt. Ez az állapot nem változott a felszámolási eljárás kezdő időpontjáig. Ebben az esetben pedig a hitelezővédelmi szabályokra kell figyelemmel lenni. Az OEP finanszírozással kapcsolatos kereseti kérelmet a Pp. 213. §-a alapján az elsőfokú ítélet rendelkezései nem merítették ki. A felperes ugyanis ezzel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a vagyonsökkenés oka az az alperesi döntés volt, ami a Gt. 141. § (2) bekezdésének a)-x) pontjaiba írt kötelezettséget előírta. Ebből következően a 270/2011. számú KH határozat és a 2011. évi mérleg egyértelműen bizonyítja, hogy a könyvekből kivezettek 969.108.000,-Ft értékű vagyont. A társadalombiztosítási

szabályok szerinti jogutódlás és a Gt. rendelkezése nem azonos, a felperes a TB támogatás folyósításán kívüli többlettényállást is előadott. Az alperes a csatolt közgyűlési határozatok alapján a felszámolási kérelem beadását követően is olyan döntéseket hozott, amelyekkel egyértelműen vagyont vont el a társaságtól. Az igazságügyi könyvszakértői vélemény szerint a vagyonkezelési szerződés megkötése és megszüntetése kapcsán a törzsvagyon értékére vonatkozó eltérő meghatározás oka nem volt megállapítható, de ez arra vezethető vissza, hogy az alperes nem bocsátotta a szakértő rendelkezésére a szükséges bizonylatokat. Ugyanakkor a szakértői véleménynek az alperesi észrevételekre adott válaszából az állapítható meg, hogy a kórház vagyona nagymértékben csökkent. A kezelt vagyon a kórház saját vagyona volt. Ehhez képest az is megállapítható, hogy a vagyonkezelési szerződés megszüntetésére olyan időpontban került sor, amikor az alperesnek már nyilvánvalóan számolnia kellett azzal, hogy a Kft. felszámolás alá fog kerülni. Utalt arra, hogy a vagyonkezelési szerződés 10.6. pontja szerint 10 éven belüli szerződés megszüntetés esetén az elszámolás alapja a könyv szerinti érték. Álláspontja szerint a Kúriának egy más jogi alapokon nyugvó ügyben hozott döntése nem rendelkezik kötőerővel a jelen eljárásban. Miután a folyamatos vagyonsökkenés ténye kétséget kizáróan megállapítható, az elsőfokú bíróságnak az ezzel kapcsolatos ténymegállapítása nyilvánvalóan téves. Az alperes a vagyonkezelési szerződés megszüntetésével, mint tag és árnyékügyvezető elvonta a kórház felszámolási vagyonát. Utalt a BDT.2013.2881. számú eseti döntésre.

A körkompenzációval kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti az egyenlő elbánás elvét. Az alperes döntései nem voltak figyelemmel a hitelezői érdekekre. Az alperes körkompenzációval kapcsolatos magatartása a hitelezői követelések kielégítését hiúsította meg. Amennyiben ugyanis a társaság vagyona valamennyi követelés kielégítésére nem elegendő, úgy az ügyvezetőnek (jelen esetben az árnyékvezetőnek) mérlegelnie kell, hogy mely hitelezők követelését elégíti ki. Ennek az eljárásnak elsődlegesen a fizetőképesség helyreállítását kell céloznia, másrészt eltérően kell megítélni a külső hitelezőket és a társaság tagjait, vagy a társasággal kapcsolatban álló cégeket, így az alperes tulajdonában álló társaságokat. E körben hivatkozott a BDT.2014.3241., a BDT.2018.3802. számú valamint a BDT.2011.2474. számú döntésre és a Fővárosi Ítéltábla Gf.XII.40.013/2015/6. számú határozatára. Hangsúlyozta, hogy az azonos személy, vagy gazdálkodó szervezet befolyása alatt működő gazdálkodó szervezetek egymás közötti szerződéskötése esetén a rosszhiszeműség és ingyenesség vélelme kiterjed arra is, hogy a felek által kötött ügylet a hitelezők kijátszására irányuló szándéknak megfelelő, célzott eredményt éri el, azaz a többi hitelező követelésének kielégítési alapját akár egészben, akár részben elvonja.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, a felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint a felperesi fellebbezés teljes egészében megalapozatlan. A felperes fellebbezésében összemossa az ügyvezetői felelősséget a tagi felelősséggel. Az egyes tényállási elemeket – így azt, hogy az alperes árnyékügyvezetőként járt el, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet 2009. január 22-én a Sz.P. Kórház Nonprofit Kft. létrejöttének időpontjában már fennállt, a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetről az alperes ekkor már tudomással bírt, mint árnyékügyvezető nem a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján járt el és ezzel okozati összefüggésben az OEP támogatás elvonásával és a vagyonkezelési szerződés megszüntetésével a Kft. vagyona 1.237.211.000,-Ft-tal, a körkompenzációval okozati összefüggésben 634.259.988,-Ft-tal csökkent – külön-külön és nem konjunktívításában vizsgálta. Rámutatott, hogy a Cstv. 33/A §-a szerinti felelősség az ügyvezető hatáskörébe tartozó kötelezettségeknek a jogszabályban meghatározott módon történő megszegése esetén állapítható meg. A meghatározó befolyás kérdése kizárólag az ügyvezetői feladatokra kiterjesztve vizsgálendő. A felperesi kereseti kérelemben, és így a fellebbezésben is

hivatkozott alperesi magatartások – a körkompenzáció, az OEP finanszírozás átengedhetősége és a vagyonkezelési szerződés megszüntetése – nem az ügyvezető feladatkörébe tartozó döntések voltak, így azokkal kapcsolatban az alperest a Cstv. 33/A § szerinti felelősség nem terhelheti. A felperes nem bizonyította azt sem, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet 2009. január 22-től fennállt volna, annak időpontját a szakértői vélemény 2009. december 31. napjában állapította meg. Az alperesnek, mint tagnak nem volt kötelezettsége a hitelezők érdekeinek szem előtt tartása. Amennyiben a felperesnek helytálló is lenne a sérelmezett magatartásokkal kapcsolatos előadása azt illetően, hogy azok a Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti felelősség körén belül értékelendők, a felperes változatlanul nem bizonyította azt, hogy a sérelmezett magatartásokkal okozati összefüggésben vagyonsökkenés következett be az adós Kft-nél, ami a hitelezők követelésének kielégítetlenségét eredményezte. Hangsúlyozta, hogy a Kúria Gfv.VII.30.147/2016/12. számú részítélete és a Kúria Gfv.VII.30.144/2018/8. számú ítélete egyaránt azt tartalmazza, hogy a körkompenzáció tagi alapítói hatáskörbe tartozó döntésként az adós szempontjából előnyt jelentett. Rámutatott, hogy a Kúria Gfv.VII.30.144/2018/8. számú ítéletének megállapítása szerint a vagyonkezelői szerződés megszüntetése nem befolyásolta a hitelezői igények kielégíthetőségét, mivel az adós kezelésébe adott önkormányzati vagyon nem szolgálta a hitelezői igények fedezetét. Az OEP finanszírozás körében változatlanul hivatkozott arra, hogy amennyiben azzal kapcsolatban egyáltalán megállapítható is lenne vagyonsökkenés, az nem az ügyvezető döntésének, hanem a jogszabályi előírásoknak a következménye.

Az ítéletábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy az elsőfokú eljárásban csatolt iratokból megállapíthatóan a kórház működtetéséhez szükséges ingatlanokra és eszközökre az alperesi önkormányzat és a Kht. 2005. november 25-én határozott időtartamra, 2015. december 31. napjáig vagyonkezelői szerződést kötött. A vagyonkezelői szerződéssel a Kht. vagyonkezelésébe adott vagyonelemek értéke a szerződés 2. pontja szerint a következő volt: földingatlanok 702.700.000,-Ft, felépítmények 1.934.000,-Ft, ingóságok 208.531.000,-Ft, a 2005. december 31-ei fordulónapra vonatkozó vagyonelem szerinti. A szerződés 2. pontja alapján a szerződő felek legkésőbb 2006. február 28-ig tételes vagyonelemet voltak kötelesek készíteni, amely ezt követően a vagyonkezelői szerződés elválaszthatatlan mellékletévé vált.

A vagyonkezelői szerződést a felek 2006. december 15-én úgy módosították, hogy az átadott eszközök vagyoni értéke bruttó összegben 2.168.153.944,-Ft, az elszámolt értékcsökkenés 1.219.427.387,-Ft, a vagyontárgyak nettó értéke 948.726.557,-Ft. A szerződés módosítása szerint az átadott kis értékű tárgyi eszközökről és raktárkészletről 2005. december 31-i fordulónappal vagyonelem készült. A szerződés 10.2. pontja úgy rendelkezett, hogy a vagyonkezelő köteles az önkormányzati törzsvagyonnal folytatott vállalkozási tevékenységből származó bevételeit, illetve költségeit és ráfordításait elkülönítetten nyilvántartani úgy, hogy az a saját vagyonnal folytatott vállalkozási tevékenységtől származó bevételétől, illetve költségeitől és ráfordításaitól egyértelműen elhatárolható legyen. A szerződésmódosítás e szerződési pontot kiegészítette azzal, hogy a vagyonkezelő a tevékenységét a vagyonkezelésbe vett és a saját tulajdonában lévő eszközökkel együttesen végzi. A használatból, működtetésből származó bevételeit, közvetlen költségeit és ráfordításait a mindenkori könyvekben értékkel szereplő Kht. tulajdonát képező saját vagyon bruttó értékének és a könyvekben értékkel szereplő összes vagyon bruttó értékének arányában osztja meg.

A vagyonkezelői szerződés megszüntetéséhez kapcsolódóan a vagyonkezelői jog törléséről szóló megállapodást 2011. december 22-én már a felszámoló írta alá a Nonprofit Kft. képviselőjében.

A Nonprofit Kft. alapító okiratának 2.1.1.n) pontja szerint az alapító kizárólagos hatáskörébe tartozik olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet a társaság saját tagjával, ügyvezetőjével vagy annak közeli hozzátartozójával, illetve élettársával köt.

Az ítéletábránál hivatalból tudomása van arról, hogy a Székesfehérvári Törvényszék 22.G.40.145/2016/16. számú kiegészítő ítéletével kiegészített 22.G.40.145/2016/10. számú ítéletét a Győri Ítéletábránál a Gf.II.20.169/2017/3/I. számú ítéletével helybenhagyta. A Kúria a Gfv.VII.30.144/2018/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, a II.r.alperes A. Vagyonkezelő Zrt. vonatkozásában a pert megszüntette, az I., III., IV. és V.r.felperesek vonatkozásában a kiegészített elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Az így kiegészített tényállás alapján az ítéletábránál az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között (Pp. 253. § (3) bekezdés) bírálta felül, nem érintve a II. és III.r.felperesek kereseti kérelmét elutasító rendelkezést és megállapította, hogy a fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos:

Az elsőfokú bíróság a szükséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta és érdemben helytálló döntést hozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett jogi álláspont annyiban téves, hogy amennyiben az állapítható meg, hogy a tag árnyékügyvezetőként járt el, akkor valamennyi, a tagi és árnyékügyvezetői minőségében hozott stratégiai és operatív döntése alapjául szolgálhat a Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti felelősség megállapításának.

A Cstv. 63. § (2) bekezdésében szabályozott konszernjogi és a Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti ügyvezető felelősség egymással nem azonosíthatóak. Amint arra a Kúria a Gfv.VII.30.144/2018/8. számú, a fellebbezési ellenkérelemhez is csatolt ítéletében utalt, a Cstv. 63. § (2) bekezdése szerinti konszernjogi felelősségátvitel szabálya önálló, sui generis deliktualis kárfelelősségi alakzat, amelynek megállapításához szükséges konjunktív elemek a tag legalább minősített többséget biztosító befolyása, az adós felé ennek révén érvényesített tartós és hátrányos üzletpolitika, az uralt társaságnál ezzel okozati összefüggésben jelentkező veszteség, ami azt eredményezi, hogy a felszámolási eljárásban kielégítetlen hitelezők maradnak. A Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti ügyvezetői felelősség megállapításához szükséges konjunktív feltételrendszer ettől eltér, annak elemei: a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, az ügyvezető tisztség fennállta, vagy a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyás gyakorlása, valamint a hitelezői követelések megghiúsulása, vagy a környezeti terhek rendezésének elmulasztása. A Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti magatartás – a Cstv. 63. § (2) bekezdésében írt konjunktív feltételrendszertől eltérően – nem feltétlen jelent tartós, huzamos időn keresztül kifejtett magatartást, az egyszeri cselekménnyel is megvalósulhat. Az ügyvezetői felelősség megállapításához elégséges a környezeti terhek rendezésének elmulasztása is, míg a konszernjogi felelősség megállapításához minden esetben szükséges a hitelezők kielégítésének elmaradása.

A tag és az ügyvezető jogosítványai sem azonosíthatóak egymással. A perben releváns időszakban hatályos 2006. évi IV. törvény (Gt.) 21. §-a úgy rendelkezett, hogy a gazdasági társaság ügyvezetését – a gazdasági társaságok egyes formáira vonatkozó rendelkezések szerint – a társaság vezető tisztségviselői, vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület látja el. A Gt. 22. § (1) bekezdése szerint vezető tisztségviselő – a közkereseti és a betéti társaság kivételével – csak természetes személy lehet. A Gt. 21. §-ához fűződő kommentár szerint a törvény alkalmazásában az ügyvezetés nemcsak a vezető tisztségviselők döntéseit jelenti, hanem az ügyvezetés fogalma ennél szélesebb tartalmú; a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatalát jelenti, amelyek a törvény, vagy a társasági szerződés alapján nem tartoznak a legfőbb szerv, vagy más szervek (például felügyelőbizottság) hatáskörébe. Így lehetséges, hogy a részvénytársaság igazgatósága az egyiknél csak az ügyvezetés elvi kérdéseivel foglalkozik, a másikinál pedig az előbbieken kívül a konkrét operatív döntésekkel is. Emellett azonban az állapítható meg, hogy jellemzően a tagi hatáskörbe, feladatkörbe tartozik a társaság működésével szükség stratégiai döntések meghozatala, míg a napi operatív feladatok ellátása az ügyvezető kötelessége és felelőssége. A Gt. 22. § (4) és (5) bekezdéséből következően a vezető tisztségviselő egyszemélyes társaság esetén is a feladatát önállóan látja el. Amennyiben az egyedüli tag a vezető tisztségviselő hatáskörébe tartozó kérdéseket illetően írásban utasítja a vezető tisztségviselőt, akkor utóbbi a Gt. 30. §-ában foglalt felelősség alól – így a Gt. 30. § (3) bekezdésének utaló szabálya szerinti Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti felelősség alól is – mentesül.

A Cstv. 63. § (2) bekezdése szerinti konszernjogi felelősség és a Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti ügyvezetői felelősség különválasztásából az is következik, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a Kúriának a konszernjogi felelősség tárgyában hozott részítéletét a jelen per elbírálása során ítélt dolognak tekintete. Az eltérő jogalapra tekintettel a Cstv. 63. § (2) bekezdése szerinti döntés nem jelent ítélt dolgot a Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti a Cstv. 33/A § (1) bekezdésére alapított perben.

Ugyanakkor figyelemmel az elsőfokú eljárás során 8. sorszám alatt csatolt, a Sz.P. Kórház Nonprofit Kft. alapító okiratának 2.1.1. n) pontjában és a Gt. 141.§ (1) bekezdés m) pontjában írtakra is, a jelen perben az állapítható meg, hogy valamennyi, az alperes által a kereseti kérelem alapjaként megjelölt, sérelmezett magatartás tagi és nem ügyvezetői hatáskörbe tartozott. Tagi, és nem ügyvezetői hatáskörbe tartozott az OEP támogatások felhasználhatóságával, folyósításával kapcsolatos döntés, mint ahogy az önkormányzati vagydon kezelésével kapcsolatban kötött vagydonkezelői szerződés megszüntetése is. Valamennyi, a perben a Cstv. 33/A § (1) bekezdése körében hivatkozott döntés olyan stratégiai döntés volt, amelynek meghozatalára az ügyvezetőt sem a Gt., sem a társasági szerződés nem jogosította fel. Hangsúlyozza az ítéletábra, hogy az 1997. évi LXXXIII. törvény 34. § (2) bekezdése – amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt – az OEP finanszírozást illetően a perbeli időszakban mindvégig azt a szabályozást tartalmazta, hogy arra az egészségügyi szolgáltató legfeljebb olyan mértékben, annyi havi finanszírozás erejéig lehet jogosult, ahány hónapig a hatályos szerződése alapján szolgáltatást nyújtott. A vagydonkezelési szerződés kapcsán utal arra az ítéletábra, hogy az önkormányzat vagyona a Kúria Gfv.VIII.30.144/2018/8. számú ítélete szerint sem a felszámolás előtt, sem annak hatálya alatt nem jelentette fedezetét a hitelezői igényeknek.

Mindezekre figyelemmel a jelen perben a fizetésektelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének mindaddig nincs ügydöntő jelentősége, amíg a felperes által hivatkozott magatartások nem esnek a Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti körbe.

Megjegyzi az ítéltábla, hogy egyszemélyes gazdasági társaság esetén sem kizárt, hogy az egyszemélyes tag árnyékügyvezetőként járjon el – ebben az esetben nyilvánvalóan az ügyvezetői feladatok elvonására és a tag általi gyakorlására a Gt. 22. § (5) bekezdése szerinti utasítás hiányában kerül sor – az árnyékügyvezetés kérdése azonban, amint arra az alperes a fellebbezési ellenkérelmében rámutatott, csak olyan magatartások vonatkozásában vizsgálható, amelyek egyébként a Cstv. 33/A § (1) bekezdése szerinti körbe tartoznak.

Miután azonban a jelen perben a Cstv. 63. § (2) bekezdésére alapított konszernjogi felelősség kérdésében a Kúria részítéletével jogerős döntést hozott, a felperes pedig a Cstv. 33/A § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelmében a Cstv. 63. § (2) bekezdésére alapított kérelme alapjával egyező tagi hatáskörbe tartozó magatartásokat jelölt meg, az elsőfokú bíróság érdemben helyesen döntött, amikor a kereseti kérelmet elutasította.

Mindezekre figyelemmel az I. r. felperesnek az alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmét elutasító döntést az ítéltábla a Pp. 253. § (3) bekezdésére figyelemmel a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Győri Ítéltábla Gf.IV.20.320/2018/4/I.szám